

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ  
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ  
Кафедра публічного управління та адміністрування**

**ГЛАДИЩУК АНАСТАСІЯ ВАДИМІВНА**

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

**АВТОРЕФЕРАТ**

кваліфікаційної роботи за другим рівнем вищої освіти (магістр)

Миколаїв – 2021

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Процеси становлення України як незалежної держави, зокрема події останніх трьох десятиліть ХХІ століття супроводжувалися зростанням громадянської активності населення та її впливом на політику держави у сфері культури. Подальший розвиток української культури буде залежати від сприйняття більшістю населення української культурної ідентичності на основі збережених архетипів, готовності представників культури до соціальної активності, яка великою мірою визначається менталітетом, та залежить від змісту, характеру й перспектив державної політики сфери культури в Україні.

Державна політика розвитку сфери культури в Україні є обов'язковою умовою повноцінного функціонування суспільно-економічної системи в цілому, що вимагає від органів управління культурою, незалежно від їх рівня, гарантування та забезпечення творчих свобод і водночас реальної допомоги економічно неприбутковим, але суспільно необхідним організаціям культурно-мистецької сфери.

Проте події останніх років, пов'язані з більш жорстким державним регулюванням сфери культури (введення мовних квот, заборона літератури російського видавництва, обмеження концертної діяльності тощо) знову актуалізують питання встановлення співвідношення між свободою творчості й потребами держави. Актуальність теми роботи зумовлена потребою в науковому забезпеченні державної політики сфери культури в Україні, зокрема для збереження демократичних свобод громадян України й поширення українського культурного контенту у світі.

Питання державної політики сфери культури та її місця в контексті сучасних інституційних і ситуаційних змін в умовах українських реалій розглядали: Д. Дзвінчук, В. Карлова, О. Коротич, О. Лазор, В. Луговий, А. Мерзляк, Г. Мостовий, В. Ребкало, В. Трюхан, А. Чемерис та інші.

Зміни в соціально-економічному, політичному й правовому житті нашого суспільства; теоретичні та практичні проблеми, виявлені завдяки поглибленому аналізу впливу державної політики щодо культури в Україні на існування громадян України у вітчизняному культурному просторі; виняткова актуальність культурної складової в умовах становлення громадянського суспільства в Україні та європейського вибору нашої держави, зокрема у сфері культурних відносин, – основні чинники впливу на зміст дослідження державної політики щодо культури в Україні, зумовленого сучасним станом теоретичної розробки проблеми.

На сьогодні, не чітко визначено принципи державної політики щодо культури в Україні, не обґрунтовано шляхи гармонізації взаємовідносин між загальнодержавним та регіональними рівнями регулювання культури в частині оптимізації механізмів державної політики; уваги науковців потребує й низка інших питань. Актуальність окреслених питань зумовили вибір теми магістерської роботи.

**Мета і завдання дослідження** полягає в обґрунтуванні пропозицій

щодо вдосконалення державної політики щодо реалізації культури в Україні і зокрема її механізмів.

Для досягнення цієї мети поставлено такі **завдання**:

- Здійснити періодизацію генезису державної політики у сфері культури України;
- окреслити роль культури як ключового складника суспільного розвитку;
- узагальнити особливості державного регулювання сфери культури в сучасних умовах розвитку;
- виявити тенденції розвитку сфери культури в Україні;
- узагальнити проблеми адаптації системи державної політики у сфері культури до міжнародних стандартів державного управління культурою;
- систематизувати нормативно-правове забезпечення державної політики в сфері культури;
- обґрунтувати заходи комплексного механізму державної політики сфери культури в Україні.

**Об'єкт дослідження** – процес трансформації державної політики щодо реалізації культури.

**Предмет дослідження** – методологічні аспекти вдосконалення механізмів державної політики щодо культури в Україні.

**Методи дослідження.** Для вирішення поставлених завдань використано комплекс загальнонаукових методів дослідження: абстрактно-логічний – для аналізу й систематизації літературних джерел, виявлення сутнісних характеристик та особливостей державної політики щодо культури в Україні; ретроспективного аналізу – для вивчення процесу формування й реалізації державної політики щодо культури в Україні; функціональний – для визначення компетенції органів державної влади та місцевого самоврядування щодо здійснення політики у сфері культури в Україні; аналізу та синтезу – для побудови вектора розвитку державної політики управління культурою в Україні.

**Наукова новизна одержаних результатів** полягає в комплексному дослідженні теоретичних засад та особливостей формування механізмів державного регулювання сфери культури в Україні, що надало змогу сформулювати конкретні пропозиції, спрямовані на їх удосконалення.

**Апробація результатів магістерського дослідження.** Основні результати магістерського дослідження були представлені у вигляді тез на тему: «Ретроспективний погляд на розвиток сфери культури в Україні» на Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Могилянські читання – 2021: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти».

**Структура й обсяг роботи.** Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 100 сторінок, з них основний текст – 90 сторінок. Список використаних джерел включає 103 найменування.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *«Методологічні засади державної політики щодо реалізації культури»*. Розкрито методологічні засади державної політики щодо реалізації культури її стан та розвиток в Україні, визначено культуру як головний чинник соціального розвитку.

У підрозділі 1.1 *«Стан та розвиток державної політики щодо культури в Україні»*, зазначено що Україна як держава яка за своєю територіальною приналежністю походить від східного та західного етносів, що дає можливість констатувати факт щодо наявності культурних привілеїв груп.

Великі досягнення мають українські науковці, але переважна більшість їх технічних досягнень так і залишилися на папері. Значно знизився у порівнянні із західними країнами винахідницький рівень.

Культурна сфера тогочасного періоду мала як великі досягнення так і багато нерозв'язаних питань які ставали суттєвою перепорою її подальшого розвитку. Так над мала увага була приділена таким важливим сферам як освіта, культура, наука які фінансувались переважно за залишковим принципом, що в кінцевому додатку призводило до падіння духовного та інтелектуального рівня розвитку людей, отже і зниження соціального прогресу.

Після проголошення незалежності України активізувалось питання підтримки розвитку культури, залучення культурної політики як дієвого засобу реформування суспільства.

Міжнародна співпраця у сфері культури набуває все більших масштабів, зростає рівень задоволення культурних та духовних потреб національних меншин. Ухвалена *«Декларація прав національностей України»* і Закон України *«Про національні меншини»*.

У підрозділі 1.2. *«Культура як головний елемент соціального розвитку»*, під час наукової розробки різних аспектів людської діяльності варто визначитись з переліком основних понять, категорій та принципів. В той же час важливу роль в житті громадян відіграє зміст та сутність справи та її мета. Вони розкривають зміст та загальні правила, що наявні в цій сфері. Їх розробка обумовлена суб'єктивними факторами: рівнем відношення до культури, рівня науки та освіти які утворюють загальний інтелект конкретної соціальної системи; моральний та духовний зміст суспільства який проявляється у переважній більшості населення, визнається справедливим та законним в наявній наявній системі. Принципи будь – якого явища віддзеркалюють глибинні, регулярні та стабільні зв'язки завдячуючи яким воно існує.

Тобто сучасна правова демократична країна не має обмежуватися виключно гарантіями свободи творчості чи охороною пам'яток вона має піклуватися про усе розмаїття творчих виражень у суспільстві, про збереження та примноження наявного культурного та духовного потенціалу.

Україні варто врахувати складові з тих моделей які наявні на сьогодні. Зроблений аналіз дозволяє говорити про американську модель як найменш вірогідну альтернативу існуючій нині моделі для запровадження.

В ситуації ліквідації кризових явищ та процесів важливим кроком виявляється виокремлення в культурній сфері автономних державних, громадських, фондів які б сприяли залученню у сферу культури коштів з різних джерел в тому числі приватних та грантових.

Враховуючи роль децентралізації у всіх сферах у тому числі і культурній, передача великої кількості повноважень на місцях та регіонах «основний процес планування розвитку культури відповідно до культурної політики країни повинен відбуватися на рівні місцевих (територіальних) органів влади - адже цей план складається з окремих осіб, які можуть і будуть вирішувати те чи інше культурне завдання, що стоїть перед цим регіоном.

Підтримка культури з боку держави є єдиною та безальтернативною. Ми живемо в світі, який продовжує залишатися суворим, і тільки ті, кому вдасться захистити свою культуру в глобальному сенсі, виживуть в ній. Дійсно, протягом століть без громадянства саме корінна культура рятувала український народ від асиміляції, духовного поневолення і занепаду. Держава повинна забезпечити майбутнє української культури, і це буде найкращою гарантією майбутнього самої держави.

**У підрозділі 1.3.** *«Особливості державної політики щодо культури в Україні»*, здійснення управлінської діяльності у галузі культури реалізується через систему органів виконавчої влади, кожен з яких запроваджує свої повноваження на різних етапах розвитку культурного будівництва (телебачення, радіомовлення, кіно).

Політика держави у сфері культури реалізується відповідно до положення про Міністерство культури України, яке затверджено Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 388/2011.

Верховна рада і Президент формують політику у сфері телебачення та радіомовлення, законодавче підґрунтя її запровадження, соціальні та правові гарантії працівникам зазначеної сфери.

Згідно статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Органи місцевого самоврядування «здійснюють свої (самоврядні) повноваження в: управлінні закладами культури;

У сферу повноважень органів місцевого самоврядування також входить пропаганда у сфері кіномистецтва серед місцевого населення, створення роботи періодичних видань радіо та телепередач на регіональному рівні, контролю за збереженням пам'яток історії та культури.

Виходячи з вищезазначеного, культура є особливою, окремою сферою суспільства, але специфічна роль цієї сфери полягає переважно в тому, що

вона існує і проявляється в інших суспільно важливих сферах. Саме на культуру покладена місія об'єднання населення України, що нині є роз'єднаним за майновими, мовними, політичними, ознаками. Тільки культура, в першу чергу, повинна стимулювати процеси національного відродження нації та держави.

**У другому розділі «Сучасний стан державної політики щодо культури України»**, розкрито стан державної політики щодо культури України, визначено тенденції розвитку сфери культури в Україні, виявлено проблеми адаптації української системи державного управління сферою культури до рівня міжнародного стандарту у сері державного управління культурою.

**У підрозділі 2.1. «Аналіз тенденцій розвитку сфери культури в Україні»**, з ухваленням Законів України «Про місцеве самоврядування» та «Про місцеві державні адміністрації» підвищується роль регіонів у соціально - культурній сфері. З чітким законодавчим розподілом повноважень, відповідальності, фінансово-економічної бази між загальнодержавним, територіальним і місцевими рівнями управління центр ваги управління соціально-культурною сферою має бути перенесений на рівень регіонів. Соціальна інфраструктура, освіта, охорона здоров'я тощо – все це має перейти переважно до компетенції місцевих органів державної виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та складати головний зміст їх діяльності. Це мусить супроводжуватися створенням адекватної незалежної фінансово-економічної бази місцевого самоврядування.

В той же час делегуючи на місцевий рівень певну частину відповідальності за соціальну систему та соціальний, культурний розвиток держава лишає за собою реалізацію загальнонаціональних соціальних програм виконання різних соціальних гарантій які гарантуються законодавством, фінансування закладів культури у сфері освіти та охорони здоров'я.

Гуманітарна сфера сьогодні позначається наявністю великого обсягу неоднозначних процесів які виступають характерною ознакою стану сучасної культури. «Так, домінування плюралізму в духовному розвитку суспільства дає змогу ознайомити широкий загал із шедеврами світової культури, які раніше з ідеологічних причин були недоступними; стимулює творчу активність митців

Аналіз наукового доробку вітчизняних та світових науковців, вітчизняної нормативно – правової бази щодо державної політики у сфері культури надав можливість окреслити її сутність та головні завдання в сучасних умовах. Державна політика у сфері культури – це діяльність держави, спрямована на максимально можливе забезпечення основної ролі культури в розвитку і самореалізації сутнісних сил людини, збереження національної самобутності народів, утвердження їх гідності.

**У підрозділі 2.2. «Визначення проблем адаптації української системи державного управління сферою культури до рівня міжнародного стандарту у сфері державного управління культурою»**, державне регулювання шляхів

побудови правової та демократичної держави, а також становлення громадянського суспільства з відповідними цінностями спостерігаються в Україні періоду кінця ХХ – початку ХХІ століть фактором проблемності теорії і практики державного управління засобами консолідації українського суспільства, чільне місце серед яких займає культура, варто враховувати, що лише за допомогою культури набув фундаментальної основи активний творчий інтелект і висока духовність особистості, інтелектуальний потенціал людей є головною умовою досягнення суспільством нових рівнів цивілізації.

Зарубіжний досвід в цілому та досвід Німеччини та Японії зокрема беззаперечно доводить, що від рівня якості роботи управлінської ланки органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері культури залежить результат різнопланових реформ в країні, яка перебуває у складному кризовому стані свого розвитку але має яскраве бажання підняти свій потенціал до рівня високорозвинених держав.

Станом на сьогодні закріплено низку принципів управління культурною сферою вони слугують допомогою місцевим керівникам для покращення показників роботи культурних установ.

Аналізуючи управління, потрібно керуватися системним підходом. Управління та ідентифікація пов'язаними процесами які виступають як система допомагають установі у досягненні її цілей.

Станом на сьогодні Національне Агентство з питань державної служби в країні воно одне з перших органів виконавчої влади ввело у практику систему управління якістю.

Тобто стандарт утворює вимоги до діяльності системи управління будь якої установи і має набір загальноприйнятних практик які мають сприяти її ефективності та скерованості на запровадження стратегії.

Для підтримки, що надається Європейським співтовариством в цій області, можуть бути використані результати раніше наданої допомоги, а також заходи, які в даний час тривають, з урахуванням того факту, що Європейське співтовариство вже надає суттєву підтримку здійснюваним програмами. Однак, з огляду на загальну важливість і величезний вплив цього сектора на всі інші галузі співробітництва, завжди існує гостра необхідність додаткової підтримки в цій галузі.

**У третьому розділі «Удосконалення механізмів державної політики щодо культури України»,** показано удосконалення механізмів державної політики щодо культури в Україні, виявлено Нормативно-правовий аспект реалізації державної політики в сфері культури.

**У підрозділі 3.1. «Нормативно-правовий аспект реалізації державної політики в сфері культури»,** від тоді як була ухвалена «Концепція державної політики в галузі культури» на 2005 – 2007 роки актуальними і дотепер залишаються питання нормативно – правового забезпечення у сфері культури

Аналіз інституційного забезпечення державної політики у галузі культури в останні десятиріччя дає підстави стверджувати, що кардинальні зміни в культурній сфері, зумовлені демократичними й ринковими перетвореннями, посприявши виникненню різноманітних суб'єктів

культурної діяльності - закладів, організацій, підприємств і осередків культури, заснованих як на державній, так і на приватній формі власності, максимізації діяльності творчих спілок, національно-культурних товариств, громадських організацій, зацікавлених в оновленні культурного життя, відродженні традицій вітчизняної культури, не супроводжувалися вчасним, а в разі необхідності - оперативним, пошуком нових підходів до організації і здійснення державного регулювання сфери культури. Нормативно-правова база, яка є актуальною в умовах сьогодення, не є оптимальною для формування такої моделі управління, яка б ґрунтувалася на встановленні конструктивного діалогу та тісної взаємодії між органами публічної влади і управління й громадськістю, їх дієвості та співпрацею у процесі удосконалення механізмів державної політики сфери культури в Україні.

Чинне інституційне забезпечення державної політики у сфері культури, охоплюючи головні напрямки культурної політики в Україні, на принциповому рівні здатне сприяти запровадженню основних ідей сучасної культурної політики у відповідності до міжнародних стандартів, але не має необхідної поштовху для розробки та розвитку сучасних дієвих механізмів реалізації державної політики в означеній сфері через практичну діяльність державної політики

Як варіант можливого вдосконалення механізмів державної політики сфери культури України розглядається інституційне забезпечення утворення інституту посередництва в контексті взаємодії виробників та споживачів культурно – мистецького продукту.

**У підрозділі 3.2. «Розробка механізмів державної політики сфери культури України»**, проведений аналіз дає підстави зазначити, що система відбору кадрів публічного управління є основою забезпечення кадрової безпеки публічного управління, адже від якісних та системних процедур відбору залежить і якість й професіоналізм кадрів, а також безпека самої системи від непрофесійних кадрів.

Правовий механізм державної політики сфери культури в Україні базується на Конституції України, Законі України «Про культуру» та актах законодавства, прийнятих та відредагованих відповідно до Конституції і Закону, і є складним за своєю структурою, оскільки включає в себе принципи, норми права і правові розпорядження, сформовані у нормативно - правових актах; відносини правового характеру; акти безпосередньої реалізації прав і обов'язків; акти застосування норм права. Переконливими аргументами на користь вищезазначеного стривала історія прийняття Закону України «Про культуру»; неприйняття базового закону про неприбуткові організації, заклади, установи; відсутність закону про національний культурний продукт тощо.

Розробка правового механізму державного регулювання сфери культури - надзвичайно складний, багатостадійний процес, в якому активну участь беруть Верховна Рада, Президент України, Кабінет Міністрів, Міністерство культури України, регіональні управління культури. Від державного підходу до фактору скоординованості їх діяльності залежить



якісний зміст цього механізму.

В даний час на території України в області культури не тільки недостатньо фінансових ресурсів, але також і не простежується чітких механізмів по їх перерозподілу, проведення оцінки ефективності витрачання, яка безпосередньо відповідає сучасним вимогам і реаліям. Також слід звернути особливу увагу на розвиток системи управління і стратегічного планування з обов'язковим урахуванням тих особливостей, які накладаються галузевими параметрами і характеристиками функціонування ряду галузей сфери культури в умовах децентралізації.

Розбудова політики у сфері культури є прямо залежною від норм та уявлень про природу культурних процесів в конкретній країні, відрізняється за системою фінансування, рівнем залученості держави, обсягом і характером реалізованих в межах її сфери напрямків. Таким чином, політика держави у сфері культури має розвиватися за власним принципом, враховуючи лише деякі позитивні сторони зарубіжного досвіду в реалізації культурної політики, оскільки в українській дійсності багато принципів зарубіжної політики працювати не будуть, тому необхідно сформувати власний досвід реалізації культурної політики.

## ВИСНОВКИ

Здійснено аналіз стану та розвиток державної політики у сфері культури, варто зазначити, що Україна знаходиться поміж двома великими групами народів – східною і західною, тобто, поєднує особливості культури як одного, так і іншого. Але протягом віків культурну індустрію відправляли на останнє місце людської свідомості, і тільки ХХ століття пожвавилось стрімким розвитком культурної та державної політики у цій сфері. З розвитком держави, вона намагалась сприяти формуванню справжньої свободи творчості надавати матеріальну і фінансову підтримку справжнім творцям національної культури, та сприяти формуванню нової культурної мережі, що відповідає умовам ринкової економіки, принципам демократії і розвитку громадянського суспільства.

Окреслено в процесі дослідження роль культури як визначального чинника соціального розвитку дає змогу стверджувати, що задоволення культурних потреб населення наразі залишається головним питанням. Це відбувається на підставі того, що, за оцінками нинішнього рівня культурної галузі, населення нашої країни поділяється на дві майже рівнозначні частини: тих, для кого теперішній рівень духовної культури суспільства відображає позитивну динаміку, і тих, хто бачить у ньому більшою мірою негатив. Набагато оптимістичніше налаштоване населення Заходу і Центру, менш оптимістичними є мешканці Південного Сходу.

Узагальнено що надмірна увага до особливостей державної політики у сфері культури в Україні дозволяє виділити органи державної влади, що реалізують загальне керівництво соціально-культурним будівництвом. Це –

Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України та відповідно спеціальні галузеві органи управління. Кожен з них грає важливу роль у розвитку, підтримці та удосконаленні сфери культури в Україні:

- Верховна Рада опікується соціально-культурним розвитком, визначає, згідно Конституції України, державну політику у сфері культури, правові та соціальні гарантії її реалізації, систему соціального захисту працівників культурної сфери.

- Кабінет Міністрів України реалізує загальне керівництво соціально-культурним будівництвом, розв'язує нагальні питання у сфері соціального розвитку і культури, забезпечує реалізацію політики держави у сфері культури.

- Спеціальні галузеві органи управління, до яких відносимо відомства та міністерства, вони реалізують державну політику у соціально-культурній сфері України. Також поєднують в своїй системі як органи публічного управління, так і органи місцевого самоврядування.

Виходячи з вищезазначеного, культура є особливою, окремою сферою суспільства, але специфічна роль цієї сфери полягає переважно в тому, що вона існує і проявляється в інших суспільно важливих сферах. Саме на культуру покладена місія об'єднання населення України, що нині є роз'єднаним за майновими, мовними, політичними, ознаками. Тільки культура, в першу чергу, повинна стимулювати процеси національного відродження нації та держави.

Аналізуючи тенденції розвитку сфери культури в Україні, у першу чергу варто звернути увагу на освітню галузь. Саме освіта стала базою самовідтворення сфери культури в Україні. З ухваленням «Основних напрямів реформи загальноосвітньої та професійної школи» затверджено єдиний тип середньої школи з 11-річним терміном навчання, 8-річні школи перетворилися на 9-річні. Також, що є не менш важливим, запроваджувалось навчання дітей з шести років. Тобто, з здобуттям незалежності вітчизняна освіта вийшла на якісно новий рівень, більш розвинутий, сучасний та продуктивний. А вже на початку XXI століття розпочався новий етап реформування освітнього простору, поштовхом до чого став проект «Концепції 12-річної середньої загальноосвітньої школи». Не дивлячись на те, що вітчизняна загальноосвітня школа на теперішній час не стала 12-річною, зміни в частині демократизації, індивідуалізації та прагматизації навчального процесу є очевидними та такими що відбулися.

Узагальнюючи визначення проблем адаптації вітчизняної системи державного управління до міжнародного стандарту у сфері публічного управління культурою, варто відзначити головними питання щодо злагодженої діяльності всіх гілок влади в ім'я державних та суспільних інтересів. Задля зростання ролі органів місцевого самоврядування через демократизацію публічної влади з урахуванням зарубіжного досвіду та безпосереднього досвіду країн колишнього СРСР, а також оптимізації державної політики у сфері культури в якості чинника, здатного генерувати в собі могутній потенціал розвитку державної нації, громадського суспільства,

не відкидаючи людської особистості, – синхронність діяльності усіх гілок влади має потенціал для досягнення міжнародного стандарту у галузі публічного управління культурою.

В цілому сучасний стан державної політики сфери культури в Україні залишається вкрай незадовільним, причиною чого, насамперед, є мізерне фінансування та недосконалість інституційної бази щодо регулювання культурної сфери України. Виходом з цієї ситуації є перегляд методик розподілу видатків на «Культуру і мистецтво», вдосконалення законодавства, реалізація і удосконалення чинного Закону України «Про культуру», створення нових конкурсних механізмів фінансової підтримки культури і мистецтва та створення окремих установ з основних питань, щодо регулювання культурної сфери в Україні.

Аналізуючи нормативно-правовий аспект то в Україні наразі удосконалення механізмів державного впливу на сферу культури відбувається в контексті принципової заміни адміністративно-командного управління нею на державну політику розвитку сфери культури. Динаміка цього процесу є недостатньою, що потребує оперативного стимулювання кожної складової системи адміністративних, правових, економічних, організаційних та інформаційних методів і засобів впливу на відносини між об'єктами сфери культури та центральними і регіональними суб'єктами управління.

За відсутності закріпленої законом іноваційної концепції державної політики сфери культури, рівень нормативно-правового забезпечення практики та розвитку існуючих, створення та удосконалення нових механізмів державної політики сфери культури на жаль не є оптимальним, зокрема: через відсутність успішної практики застосування базових засад та принципів закону «Про культуру»; абсолютно недостатнє законодавче забезпечення неприбуткового статусу установ, підприємств і організацій сфери культури; недосконале законодавство у питаннях бюджету.

Класичний поділ механізмів державної політики на організаційний, правовий, фінансовий щодо сфери культури потребує кореляцій.

По-перше, принципово відкидаючи жорсткий вплив держави на об'єкти сфери культури і підтримуючи концепцію їх запровадження, варто фінансовий механізм визначати як економічний, тому-що мова йде про фінансову, пільгову та податкову підтримку, стимулювання добродійництва і меценатства, інвестиції задля сприяння розвитку мережі недержавних установ.

По-друге, набуло актуальності питання про механізм соціального регулювання сфери культури як низку заходів по підвищенню соціального статусу працівників культури та заходів по оптимізації фактору доступності культурного надбання і культурної спадщини усім громадянам нашої країни.

## АНОТАЦІЯ

**Гладищук А. В. «Державна політика щодо реалізації культури в Україні».**

В роботі здійснено періодизацію генезису державної політики у сфері культури України, окреслено роль культури як ключового складника суспільного розвитку, узагальнено особливості державного регулювання сфери культури в сучасних умовах розвитку, виявлено тенденції розвитку сфери культури в Україні, узагальнено проблеми адаптації системи державної політики у сфері культури до міжнародних стандартів державного управління культурою, систематизовано нормативно-правове забезпечення державної політики в сфері культури, обґрунтовано заходи комплексного механізму державної політики сфери культури в Україні.

**Ключові слова:** державна політика у сфері культури, державне управління культурою.

## SUMMARY

**A. Gladyschuk «State policy on the implementation of culture in Ukraine».**

The paper periodizes the genesis of state policy in the field of culture of Ukraine, outlines the role of culture as a key component of social development, summarizes the features of state regulation of culture in modern development, identifies trends in culture in Ukraine, summarizes the problems of adapting public policy in culture. international standards of state management of culture, systematized regulatory and legal support of state policy in the field of culture, substantiated the measures of a comprehensive mechanism of state policy in the field of culture in Ukraine.

**Key words:** state policy in the field of culture, state management of culture.